

NACIONĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA PĀRVALDE

2018. GADA DARBA PĀRSKATS

SATURS

PAMATINFORMĀCIJA	4
JURIDISKAIS STATUSS UN STRUKTŪRA	4
POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI	5
PĀRVALDES 2018. GADA DARBĪBAS REZULTĀTI	7
DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI	9
AIZSARGĀJAMIE KULTŪRAS PIEMINEKĻI LATVIJĀ	9
KONTROLE	11
VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS	12
INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM	18
BEZMAKSAS PAKALPOJUMI	18
MAKSAS PAKALPOJUMI	18
PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI	19
PERSONĀLS	19
PERSONĀLA KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI	20
KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	20
STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	23
2019. GADA PRIORITĀTES	25

IEVADS

2018. gads tika pasludināts par Eiropas Kultūras mantojuma gadu, uzmanības centrā izvirzot kultūras mantojumu, tā daudzveidību, vērtības un aicinot ikvienu iesaistīties, lai kultūras mantojums būtu labāk sargāts, novērtēts, saudzēts, lietots un izprasts. Eiropas valstis veltīja īpašas pūles ar mērķi rosināt pārmaiņas mūsu pieejā, kā saglabājam, aizsargājam, popularizējam un baudām kultūras mantojumu, kā arī panākt, lai Mantojuma gads dotu labumu iedzīvotājiem ilgtermiņā. Arī Latvijā notika būtiskas pārmaiņas kultūras mantojuma sistēmā – stājušies spēkā grozījumi likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, kas uzlabos kultūras pieminekļu aizsardzības darbu.

Likuma grozījumi maina pieeju mantojuma aizsardzībā, turpmāk tik daudz neakcentējot kontroles darbu, lielāku atbildību par pieminekļa saglabāšanu nododot īpašniekiem, kā arī, pievēršot uzmanību, lai darbus kultūras pieminekļos veic kompetenti speciālisti.

Būtiski grozījumi skars kultūras pieminekļu uzskaiti, kultūras pieminekļu aizsardzībā aktīvāk iesaistot pašvaldības. Turpmāk visus kultūras pieminekļus, arī pašvaldību nozīmes kultūrvēsturiskos objektus, iekļaus vienotā sarakstā – valsts, reģiona un vietējās nozīmes vērtības grupās. Pieminekļu saraksta pārkārtošana notiks līdz 2020. gada 31. decembrim.

Tā kā nosaukums “inspekcija” klientiem asociējas ar uzraudzību un sodīšanu, nevis ar visa saglabāšanas procesa pārraudzību, konsultācijām un cita veida atbalstu, kas ir kultūras pieminekļu aizsardzības nozares prioritāte, ar veiktajām izmaiņām likumā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju pārdēvēja par Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.

2018. gada Eiropas kultūras mantojuma dienas bija Eiropas lielākais Eiropas Kultūras mantojuma gada pasākums, tā ietvaros plānojot ap 70 000 pasākumu. Latvijā Pārvaldes organizētās Eiropas kultūras mantojuma dienas veiksmīgi noritēja septembra trešajā nedēļas nogalē. Mūsu valsts simtgadei par godu visā Latvijā notika 100 pasākumi, kas veltīti Latvijas kā nacionālas valsts veidošanai un pastāvēšanai.

Visa gada garumā Pārvalde pievērsās kultūras mantojumam 21. gs. – diskutējot par izmaiņām kultūras pieminekļu aizsardzības sistēmā un mūsdienās radītu vērtību saglabāšanas jautājumiem.

Norisinājušies un pabeigti nozīmīgi kultūras pieminekļu atjaunošanas darbi: turpināta Jēkaba katedrāles restaurācija; turpināta Alūksnes parka mazo arhitektūras formu restaurācija; Dobeles Mūzikas skolas restaurācija; Dobeles Latviešu biedrības nama restaurācija; Lielplatones muižas ansambļa ēkas “Vešūzis” restaurācija, vitrāžu restaurācija Viļakas katoļu baznīcā; griestu gleznojuma restaurācija ēkā Rīgā, Lāčplēša ielā 11; Aleksandra vārtu restaurācija Rīgā, Viestura dārzā u.c. Pārvalde nodrošinājusi nepieciešamās dokumentācijas izvērtēšanu, darbu uzraudzību un novērtēšanu.

2019. gadā jāturpina kultūras mantojuma aizsardzības sistēmas darba pārkārtošana, vēl vairāk orientējoties uz konsultācijām, padomiem, labas prakses piemēriem, informācijas pieejamību un plašu sabiedrības iesaisti. Jāsekmē tāda izpratne, ka vispirms mīlam un kopjam tuvāko mantojumu – savas ģimenes, dzīves un darba vietas, kļūstam par to sargātājiem un pat restauratoriem, ieinteresēti, pacietīgi un uzmanīgi izceļot no pamestības sev svarīgas liecības un iedodot tām jaunu mūžu. Tikai tādā veidā spēsīm patiesi izprast arī nacionālas nozīmes un pasaules vērtības.

Dr. Arch. Juris Dambis
Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes vadītājs

PAMATINFORMĀCIJA

IESTĀDES JURIDISKAIS STATUSS UN FUNKCIJAS

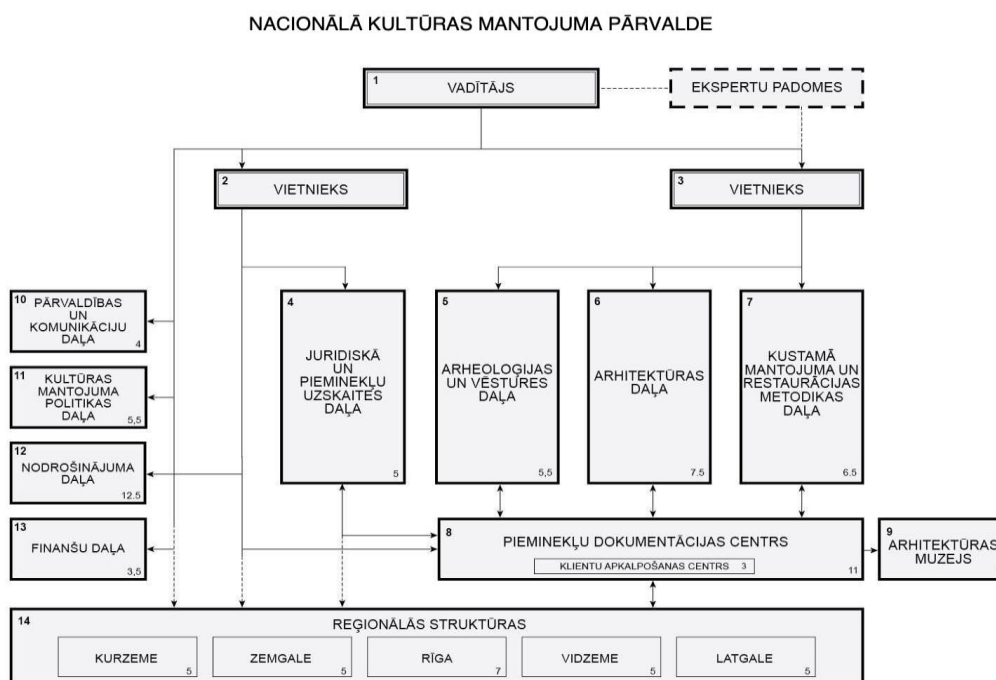
Latvijas Republikā valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā nodrošina Ministru kabinets un to īsteno Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, kas atrodas kultūras ministra padotībā.

Pārvalde darbojas, pamatojoties uz Latvijas Republikas likumu “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916), kā arī deviņām starptautiskām konvencijām, 15 likumiem, 21 Ministru kabineta noteikumu, trīs Augstākās Padomes lēmumiem un trīs Ministru Kabineta rīkojumiem, kas tieši skar kultūras mantojuma saglabāšanas darbu, kā arī citiem vispārīgiem normatīviem aktiem – vairāk nekā 70 starptautiskām hartām, deklarācijām, rezolūcijām, rekomendācijām un citiem starptautiskiem dokumentiem. 2014. gada 1. oktobrī ir stājies spēkā jaunais Būvniecības likums ar pavadošiem Ministru kabineta noteikumiem, kas rosina precizēt kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvos aktus.

Saskaņā ar Latvijas PSR Ministru padomes 1988. gada 16. septembra 313. lēmuma 5. punktu un, pamatojoties uz Latvijas PSR Valsts Kultūras komitejas 1988. gada 30. septembra 440. pavēli, sākot ar 1988. gada 1. oktobri izveidota patstāvīga Latvijas PSR Kultūras komitejas Valsts Vēstures un kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija. Šobrīd Pārvalde darbojas, pamatojoties uz likumu „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un 2004. gada 9. novembrī Latvijas Republikas Ministru kabinetā apstiprināto Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Nolikumu (MK 2004.11.09. noteikumi Nr. 916 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas nolikums”).

Pārvalde ir kultūras ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts kontroli kultūras pieminekļu aizsardzībā, veic kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti un pieminekļu uzskaiti (No 1992.03.11. likuma „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 26. pants).

Pārvaldes vadības pakļautībā 2018. gadā bija šādas struktūrvienības: Vadītāja vietnieks (2); Juridiskā un pieminekļu uzskaites daļa; Arheoloģijas un vēstures daļa; Arhitektūras daļa; Kustamā mantojuma un restaurācijas metodikas daļa; Pieminekļu dokumentācijas centrs; Arhitektūras muzejs; Pārvaldības un komunikāciju daļa; Kultūras mantojuma politikas daļa; Nodrošinājuma daļa; Finanšu daļa; Rīgas reģionālā nodaļa, Zemgales reģionālā nodaļa, Kurzemes reģionālā nodaļa, Vidzemes reģionālā nodaļa un Latgales reģionālā nodaļa.

POLITIKAS JOMAS UN DARBĪBAS VIRZIENI

Pārvaldes, tāpat kā citu Eiropas valstu nacionālo kultūras mantojuma institūciju uzdevums, ir sekot, lai kultūras mantojums tiktu saglabāts nākamajām paaudzēm, pietiekami apzināts un kopts.

Balstoties uz Ministru kabineta 2004. gada 9. novembra noteikumu Nr. 916 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības nolikums” 2., 3., 4., un 5. pantu, Pārvalde īsteno valsts pārvaldi kultūras pieminekļu aizsardzībā un pārzina kultūras pieminekļus valsts teritorijā.

PĀRVALDE ATBILSTOŠI SAVAI KOMPETENCEI:

- piedalās zinātniskajos pētījumos, kas saistīti ar kultūras mantojuma saglabāšanu;
- piedalās normatīvo aktu projektu izstrādē un politikas plānošanas dokumentu sagatavošanā, kā arī sniedz atzinumus par citu institūciju izstrādātajiem normatīvo aktu projektiem;
- piedalās starptautisko līgumu sagatavošanā un izpildē.

PĀRVALDEI IR ŠĀDAS TIESĪBAS:

- pieprasīt un bez maksas saņemt no fiziskajām un juridiskajām personām Pārvaldes uzdevumu izpildei nepieciešamo informāciju un dokumentus;
- atbilstoši kompetencei pārstāvēt Latvijas Republiku starptautiskajās organizācijās un pasākumos;
- lai nodrošinātu Pārvaldes darbību, slēgt līgumus ar fiziskām un juridiskām personām;
- sniegt maksas pakalpojumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- izveidot ekspertu padomes;
- organizēt speciālistu apmācību un kvalifikācijas novērtēšanu;
- īstenot citas normatīvajos aktos noteiktās tiesības.

PĀRVALDES DARBĪBU RAKSTUROJOŠIE GALVENIE DOKUMENTI:

- Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts;
- Kultūras pieminekļu uzskaites dokumentācija;
- Norādījumi par kultūras pieminekļu izmantošanu un saglabāšanu;
- Kultūras pieminekļu apsekošanas un pārbaudes akti;
- Administratīvā pārkāpuma protokoli;
- Atļaujas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas;
- Ar kultūras pieminekļu pārveidošanu saistītu projektu saskaņojumi un slēdzieni;
- Kultūras pieminekļu remontu, konservācijas un restaurācijas darbu atļaujas;
- Kultūras pieminekļu izpētes darbu atļaujas;
- Pārvaldes slēdzieni par kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiskās vides pārveidošanas pieļaujamību;
- Kultūras pieminekļu aizsardzības zonu dokumentācija;
- Kultūras pieminekļu kultūrvēsturiskās vērtības noteikšanas akti;
- Slēdzieni par kultūras pieminekļu tehnisko stāvokli;
- Kultūrvēsturisko objektu materiālu fondi;
- Pārvaldes darba plāni, atskaites;
- Kultūras pieminekļu saglabāšanas projekti;
- Rakstiskas konsultācijas;
- Valsts kultūrpolitikas vadlīnijas “Nacionāla valsts”;
- Informatīvi dokumenti.

PĀRVALDES MISIJA:

Saglabāt kultūras mantojumu kā cilvēka dzīves kvalitātes nozīmīgu faktoru, to apzinot, aizsargājot, iekļaujot mūsdienu dzīves aprītē un veicinot tā novērtēšanu sabiedrībā.

PĀRVALDES ĪSTENOTIE DARBĪBAS VIRZIENI:

- Kultūras vērtību apzināšana un uzskaitē;
- Informācijas komplektēšana par kultūras pieminekļiem;
- Kultūras pieminekļu saglabātības stāvokļa un izmaiņu kontrole;
- Konsultāciju sniegšana kultūras pieminekļu saimniekiem;
- Kultūras mantojuma popularizēšana;
- Kultūras pieminekļu neatliekamai izpētei, konservācijas un restaurācijas pasākumu finansēšana;
- Mākslas un antikvāro priekšmetu aprites kontrole.

PĀRVALDES ILGTERMIŅA MĒRĶIS:

Veidot un attīstīt sabiedrībai ērtu un profesionālu kultūras mantojuma aizsardzības sistēmu, kas saskaņā ar starptautiski atzītiem principiem palīdz kultūras pieminekļu saimniekiem un lietotājiem kvalitatīvi saglabāt vērtības un novērš kultūrvēsturisko vērtību degradējošas aktivitātes, nodrošinot, ka Latvijas kultūrvēsturiskās vides vērtības ir vietējās sabiedrības izprasta, novērtēta un aizsargāta kvalitatīvas dzīves telpas sastāvdaļa, kas palīdz radīt noturīgu izaugsmi.

- Kultūras mantojuma lomas palielināšana, kā nozīmīgas sastāvdaļas cilvēka dzīves telpas kvalitātes un cilvēka dzīves kvalitātes veidošanā.
- Kultūras mantojuma saglabāšana nākamajām paaudzēm.
- Kultūras mantojuma kā tautsaimnieciska resursa izmantošana valsts ekonomiskajai attīstībai.
- Latvijas tēla veidošana ar kultūras mantojuma palīdzību.

ĪSTERMIŅA MĒRĶI:

- Svarīgākās nacionālās mantojuma daļas prioritāra apzināšana, izpēte, pasākumu organizēšana, kas pasargā to no izpostīšanas
- Īpašumtiesību sakārtošana – katram kultūras piemineklim savu atbildīgu saimnieku.
- Kultūras pieminekļu jauno saimnieku atbalsts ar tiesisko, finansiālo, mantojuma aizsardzības nozares vadīšanas mehānisma regulējošu noteikumu palīdzību. Atbalsta sniegšana iedzīvotāju līdzdalībai, jo sabiedrība ir tā, kas aizsargā savu mantojumu.
- Arhitektūras kā mākslas nozares attīstības veicināšana, lai mūsdienu arhitektūra nebojātu kultūras mantojumu, kā arī mantojums netraucētu mūsdienu arhitektūras attīstību.
- Kultūras mantojuma jomā valsts un pašvaldību līmenī jāpanāk efektīga pakalpojumu sniegšana un sabiedrības uzticība.
- Atklātības, caurskatāmības un profesionālā līmeņa nostiprināšana, visās darbībās, kas saistītas ar kultūras mantojuma apzināšanu, izpēti, uzskaiti, kultūras pieminekļu izmantošanas un saglabātības stāvokļa kontroli.

PĀRVALDES PRIORITĀTES:

- Efektīva nozares pārraudzība, vērtību apzināšana, uzskaitē un aizsargājamo objektu saglabātības stāvokļa izmaiņu kontrole;
- Materiālā kultūras mantojuma pēc iespējas lielāka oriģinālās substances, autentiskuma un kultūrvēsturisko vērtību kopuma radītās noskaņas saglabāšana;
- Kultūrvēsturiskās vides kvalitāte. Līdzsvarotas kultūras mantojuma, laikmetīgās arhitektūras un dizaina attiecības;
- Plaša visu interešu grupu iesaiste, zināšanas, izpratne un sadarbība;
- Ērta un pieejama informācijas sistēma.

PĀRVALDES STIPRĀS PUSES:

- Sena un stabila kultūras pieminekļu aizsardzības sistēma;
- Izveidota stabila kultūras pieminekļu uzskaites sistēma, uzkrāta apjomīga informācija par kultūras pieminekļiem;
- Stabila kultūras pieminekļu aizsardzības normatīvo aktu bāze;
- Pārvaldes attīstība balstīta uz starptautiskā pieredzē gūtām atziņām, Eiropas Padomes ekspertu konsultācijām un sadarbības projektiem;
- Spēja operatīvi reaģēt uz nemitīgām pārmaiņām;
- Demokrātiska, atklāta un kolektīva lēmumu pieņemšana un konsultācijas ar nozares vadošajiem speciālistiem valstī;
- Atbalsts kvalitatīvām mūsdienu arhitektūras un dizaina aktivitātēm kultūrvēsturiskā vidē;
- Spēja ar samērā nelielu finansējumu paveikt apjomīgu darbu;
- Ir radīts kopumā pozitīvs iestādes tēls;
- Darbinieku entuziasms, profesionālisms un uzticība mantojuma ideāliem, kā arī zinātniskais potenciāls pētniecībā;
- Uzkrāta apjomīga dokumentācija par kultūras pieminekļiem.

PĀRVALDES VĀJĀS PUSES:

- Nepietiekams finansējums un strādājošo skaits, līdz ar to nespēja pilnībā izpildīt normatīvajos aktos paredzēto atbildības nastu pret sabiedrību;
- Mūsdienīgi domājošu profesionālu kadru trūkums;
- Nepietiekami detalizēti precizētas arheoloģiskā kultūras mantojuma atrašanās vietas, nereti pārspīlēta apgrūtinātā teritoriju platība vai arī arheoloģiskā mantojuma nepietiekama aizsardzība.

PĀRVALDES 2018. GADA DARBĪBAS REZULTĀTI

1. Pārvalde joprojām strādājusi samazināta finansējuma un samazināta strādājošo skaita apstākļos; ir veikta darba optimizācija, bet normatīvos aktos uzlikto pienākumu pilnīga izpilde nav iespējama. Tāpēc darbs tiek organizēts tā, lai kultūras mantojuma saglabāšanai svarīgākie un uz klientu apkalpošanu orientētie uzdevumi būtu prioritāri un tiktu izpildīti.
2. Inspektoru darba organizācijai, informācijas aprītei un darba izpildes kontrolei ir izveidota datu bāze, kurā pakāpeniski tiek ievadīta informācija par kultūras pieminekļu aktuālo saglabātības stāvokli. Datu bāze tiek pilnveidota atbilstoši Pārvaldes iespējām. Datu bāze nākotnē tiks iekļauta vienotā kultūras mantojuma informācijas sistēmā, kad tās izstrādei būs iespēja piesaistīt atbilstošu finansējumu.

3. Nodrošināta Pārvaldei ar likumu uzdoto galveno funkciju profesionāla, kvalitatīva uz ērtu klientu apkalpošanu vērsta izpilde (pēc iespējas samazinot izvērtēšanas laiku).
4. Stājušies spēkā grozījumi likumā “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, uzsākot kultūras pieminekļu aizsardzības darba pārkārtošanu, mazinot birokrātisko slogu, vairāk uzticoties speciālistiem, kuriem ir pieredze un zināšanas, kuri atrodas tuvāk kultūras piemineklim, un veicot izmaiņas iestādes administratīvajā darbā. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju pārdēvēja par Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.
5. Stājušies spēkā grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr. 127 “Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības noteikumi.”
6. Ratificēta UNESCO 1970. gada konvencija par kultūras priekšmetu nelikumīgas ieviešanas, izvešanas un īpašumtiesību maiņas aizliegšanu un novēršanu (UNESCO Konvencija) un UNIDROIT 1995. gada konvencija par zagtajiem un nelikumīgi izvestajiem kultūras priekšmetiem (UNIDROIT Konvencija).
7. Turpināts darbs pie administratīvo procedūru vienkāršošanas kultūras mantojuma aizsardzības jautājumu risināšanā.
8. Turpināts darbs pie informācijas sistēmas „Mantojums” izstrādāšanas. Atbilstoši Pārvaldes finansiālajām iespējām uzlabota informācijas sistēma kultūras pieminekļu kontroles darba nodrošināšanai.
9. Nodrošināta Eiropas Kultūras mantojuma gada norise Latvijā.
10. Latvijas prezidentūras Baltijas jūras valstu padomē uzsākta prezidentūra Baltijas reģiona kultūras mantojuma komitejā.
11. Īstenoti Eiropas kultūras mantojuma dienu 2018 pasākumi. Mantojuma dienas ir Eiropas Padomes iniciatīva, ko īsteno sadarbībā ar Eiropas Komisiju. Latvija tajās ik gadu piedalās kopš 1995. gada.
12. Sagatavots un izdots izdevums Restaurētie kultūras pieminekļi Latvijā 2017.
13. Veikta izcilāko Latvijas kā nacionālas valsts izveidošanas un pastāvēšanas simbolisko objektu 3D skenēšana.
14. Atklāta Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes 30 gadu darbam veltīta izstāde “Inspekcija”.
15. Sarīkota starptautiska konference “Kultūras mantojuma aizsardzība nākotnei”, sagatavots konferences priekšlasījumu apkopojuma izdevums.
16. Sadarbībā ar Igaunijas Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi un Lietuvas Kultūras ministrijas Kultūras mantojuma departamentu sagatavota publikācija – ceļvedis “Apciemojot kaimiņus”.
17. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa „Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību” 2.2.1.2. pasākuma „Kultūras mantojuma digitalizācija” ietvaros turpināta Pārvaldes Pieminekļu dokumentācijas centra dokumentu par valsts aizsargājamajiem kultūras pieminekļiem digitalizācija. Projekta ietvaros digitalizēti Pārvaldes kultūras pieminekļu dokumenti – 283 500 lappuses teksta dokumentu, 38 000 attēlu, veikta 10 valsts nozīmes kultūras pieminekļu trīsdimensionālā lāzerskenēšana.
18. Dalība darba grupās saistībā ar Rail Baltica projektu.
19. Starpinstitucionāla sadarbība ar Būvniecības valsts kontroles biroju Būvniecības informācijas sistēmas ieviešanas jautājumos.
20. Turpināts darbs, lai Grobiņas arheoloģiskais komplekss kopā ar citiem Ziemeļeiropas pieminekļiem tiktu iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.
21. Turpināta Latvijas pārstāvniecība starptautiskās kultūras mantojuma aizsardzības organizācijās.
22. Norisinājušies un pabeigti nozīmīgi kultūras pieminekļu atjaunošanas darbi: turpināta Jēkaba katedrāles restaurācija; turpināta Alūksnes parka mazo arhitektūras formu restaurācija; Dobeles Mūzikas skolas restaurācija; Dobeles Latviešu

biedrības nama restaurācija; Lielplatones muižas ansambļa ēkas “Vešūzis” restaurācija, vitrāžu restaurācija Viļakas katoļu baznīcā; griestu gleznojuma restaurācija ēkā Rīgā, Lāčplēša ielā 11; Aleksandra vārtu restaurācija Rīgā, Viestura dārzā u.c.

23. Nodrošināta dalība starptautiskā finansējuma apgūšanas un plānošanas procesā, tajā skaitā EEZ un Norvēģijas finanšu instrumenta un ERAF finansēto projektu ieviešanas uzraudzībā. Sadarbībā ar Kultūras ministriju nodrošināta starptautiskā finansējuma nākamā perioda plānošana nolūkā veicināt mūsdienīgas kultūras mantojuma saglabāšanas filozofijas ievērošanu finansējuma sadalē.

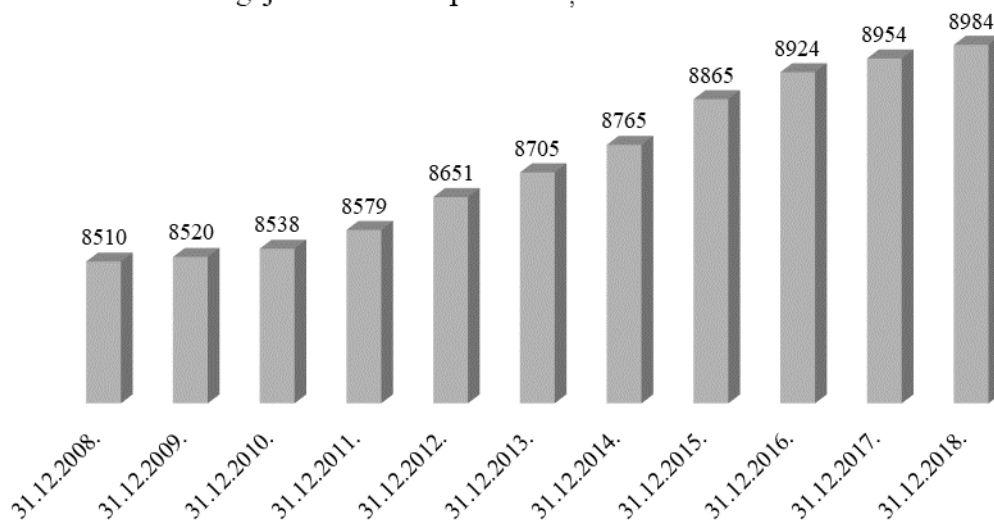
DARBĪBAS REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Saņemti un izvērtēti 10 041 iesniegumi un vēstules. Nosūtīti 5 413 dokumenti, kā arī:

- Saskaņots 1 410 būvprojekts, kas izstrādāts kultūras pieminekļiem vai objektiem, kas atrodas kultūras pieminekļu aizsardzības zonā;
- Izsniegtas 2 134 atļaujas kultūras pieminekļa vai aizsardzības zonas pārveidošanas darbiem.
- Izsniegtas 186 kultūras pieminekļa statusu apliecināšanas izziņas.
- Pārvalde nodrošinājusi Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes darbu. Pārskata gada laikā notikušas 18 Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomes sēdes, sniegts atzinums par 69 jautājumiem.
- Īstenojot Kultūras pieminekļu izpēti, glābšanu un restaurācijas programmu, sniegts finansiāls atbalsts 89 valsts aizsardzībā esošiem kultūras pieminekļiem par kopējo summu 1 854 679 eiro.
- Īstenojot Sakrālā mantojuma programmu, sniegts finansiāls atbalsts 28 objektiem par kopējo summu 1 000 000 eiro.
- 4 objektiem piešķirts mērķfinansējums par kopējo summu 2 050 000 eiro, nodrošinot piešķirto līdzekļu izlietojuma kontroli.
- 27 objektos veikta uzmērīšana izmantojot mūsdienu tehnoloģijas.
- Izsniegtas 94 atļaujas un 49 izziņas mākslas un antikvāro priekšmetu izvešanai no Latvijas Republikas.

AIZSARGĀJAMIE KULTŪRAS PIEMINEKĻI LATVIJĀ

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu skaita dinamika

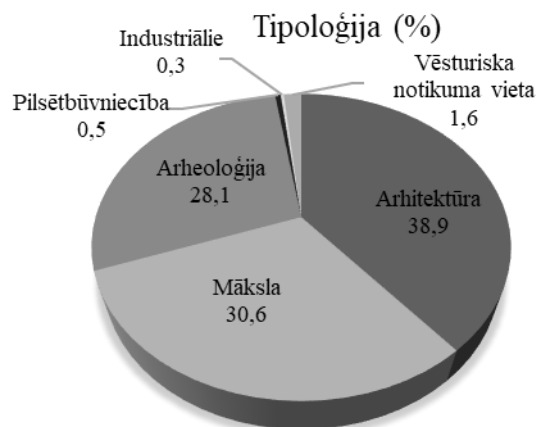

Kultūras pieminekļu uzskaites jautājumu risināšanā 2018. gadā:

1. Svarīgākie darbības principi:
  - Pēctecība, skaidra un precīza informācija;
  - pietiekami apzināta un definēta kultūrvēsturiskā vērtība;
  - garantijas saglabāšanas iespējas;
  - noteikts aprūtinājums – kontrolētai, uz saglabāšanu vērstai objekta lietošanai.
2. Problēmas:
  - Vispārēja īpašumtiesību sakārtošanas procesa rezultātā nemitīgi adrešu un īpašumtiesību precizējumi;
  - Ierobežots, un nepietiekami precīzs kartogrāfiskais materiāls;
  - Ievērojams precizējamās informācijas apjoms un nepietiekams finansējums;
  - jāveic papildus, plašs vērtību apzināšanas un izpētes darba apjoms, nepietiekama apzināšanas jomā strādājošo skaita apstākļos.

2018. gada 31. decembrī valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā bija 8984 objekti šādā sadalījumā:

Arhitektūra	3497
Māksla	2745
Arheoloģija	2523
Pilsētbūvniecība	46
Industriālie	27
Vēsturiska notikuma vieta	146
Valsts nozīmes	5396
Vietējās nozīmes	3588

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļauti 33 objekti.

No valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta izslēgti 3 objekti, kas zaudējuši kultūrvēsturisko vērtību.

Veiktas izmaiņas 13 objektiem, precizējot adresi, mainot vērtības grupu vai nosaukumu.

KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS NOTEIKŠANA RĪGAS VĒSTURISKAJĀ CENTRĀ UN TĀ AIZSARDZĪBAS ZONĀ

Pārvalde un Rīgas pilsētas būvvalde izvērtē attīstības un ēku rekonstrukcijas projektus, ņemot vērā ēku, būvju un to atsevišķu elementu kultūrvēsturiskās vērtības līmeņus. Ja ēkai nav noteikts kultūrvēsturiskās vērtības līmenis, to nosaka Pārvalde (atbilstoši sešiem līmeņiem), saskaņojot ar Rīgas pilsētas būvvaldi un nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un attīstības padomi.

Kultūrvēsturiskās vērtības līmeni Pārvaldē novērtē ar ekspertu metodi (Pārvaldes un neatkarīgu ekspertu pastāvīga komisija). Ekspertu vidējais novērtējums ir pamats Pārvaldes priekšlikumam par vērtības līmeni, kas tiek nosūtīts Rīgas pilsētas būvvaldei saskaņošanai.

Novērtēta 201 ēka, no kuras:

- kultūrvēsturiski ļoti vērtīgas – 13
- Kultūrvēsturiski vērtīga – 31
- Ēkas ar nelielu kultūrvēsturisku vērtību – 37
- Ēkas bez kultūrvēsturiskas vērtības – 82
- Vidi degradējošas ēkas – 38

2018. gadā norisinājās 1 *Kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa ekspertu padomes sēde*, izvērtēts 1 jautājums (1 administratīvā akta apstrīdējums).

KULTŪRVĒSTURISKU OBJEKTU APSEKOŠANA

Kultūrvēsturiski vērtīgu objektu tehniskā un saglabātības stāvokļa apsekošana ir objektu, to daļu, kā arī iebūvēto būvizstrādājumu tehniskā un saglabātības stāvokļa apzināšanas un izvērtēšanas darbu komplekss.

Apsekošanas pamats ir būves vispārīga vizuāla apskate, kuras laikā fiksē un novērtē redzamos būves bojājumus. Apskates rezultāti var būt pamats detalizētai būves, tās daļas vai iebūvēto būvizstrādājumu tehniskai un kultūrvēsturiskai izpētei.

Saskaņā ar Pārvaldes nolikuma 2.1. punktu, īstenojot valsts kontroli par to, kā tiek ievēroti kultūras pieminekļu aizsardzības, izmantošanas, uzskaites un restaurācijas noteikumi, un saskaņā ar nolikuma 2.2. punktu, veicot reģionos valsts aizsardzībā esošo saimnieciskās darbības apdraudēto kultūras pieminekļu apsekošanu.

2018. gadā organizēti kultūras pieminekļu pārbaudes braucieni, kuru laikā:

- sagatavots 2228 kultūras pieminekļu pārbaudes akts;
- 7 gadījumos ierosināta administratīvā pārkāpuma lietvedība;
- kultūras pieminekļu īpašniekiem/valdītājiem izsniegti 589 norādījumi par objektu saglabāšanu un izmantošanu.

KULTŪRAS PIEMINEKĻA SAGLABĀTĪBAS STĀVOKLI RAKSTUROJOŠI RĀDĪTĀJI:

Kultūras pieminekļa saglabātības stāvoklis ar šādiem raksturojošiem rādītājiem:

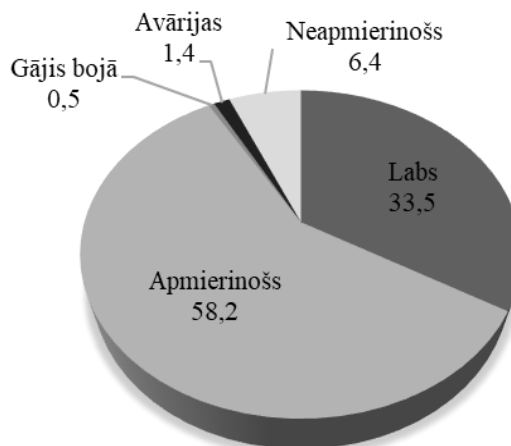
1. Autentiskuma saglabātības pakāpe /īpaši oriģinālsubstances apjoms, kvalitāte/;
2. Tehniskais stāvoklis /piemēro galvenokārt arhitektūras un industriālam mantojumam/, iespējamie draudi;
3. Objekta vērtībai atbilstošs lietojums /funkcija/;
4. Objekta ikdienas kopšana /sakoptība/;
5. Vēsturiskā patina;

6. Veikto pārveidojumu atbilstība kultūras mantojuma mūsdienu saglabāšanas filozofijai, zinātniska izpēte, kvalitatīva profesionāla konservācija un restaurācija, jauni kvalitatīvi uzslāņojumi, kas rada pievienotu vērtību;

7. Kopējais vizuālais tēls.

Kultūras pieminekļu saglabātības stāvokli vizuāli novērtē Pārvaldes reģionālo nodaļu inspektori, regulāri veicot objektu apsekojumus. Kultūras pieminekļu saglabātības stāvoklis (%) 2018. gadā:

Kultūras pieminekļu saglabātības stāvoklis (%)

VALSTS BUDŽETA FINANSĒJUMS UN TĀ IZLIETOJUMS

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4180290	5605922	6822149
1.1.	dotācijas	4170326	5595922	6793461
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	6551	10000	6500
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			8000
1.4.	Pārējie ieņēmumi	3413		14188
2.	Izdevumi (kopā)	3556963	5605922	3902116
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3512845	5562847	3812010
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1743369	1805847	1754974
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1559046	3520000	1670091
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	210430	237000	386945
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	43565	43075	81883

2.3	dažādi izdevumi			
2.4	pārējie neklasificētie izdevumi	553		8223

KULTŪRAS PIEMINEKĻU IZPĒTES, RESTAURĀCIJAS UN GLĀBŠANAS PROGRAMMAS FINANSĒJUMA IZLIETOJUMS

Valsts budžeta finansējums Kultūras pieminekļu izpētes, glābšanas un restaurācijas programmai ļāvis veikt darbus 89 objektos.

Nodrošināta LR Saeimas piešķirtā mērķfinansējuma izlietojuma kontrole. 27 objektos veikta uzmērīšana, izmantojot mūsdienu tehnoloģijas.

Kurzemes reģions	
Piltenes luterāņu baznīcas jumta konstrukciju glābšana	3400,-
Stendes luterāņu baznīcas un kapličas vēsturiskā žoga restaurācija	5000,-
Papes Ķonu ciema zvejnieku sētas "Klibie" pagraba ieejas mūra un jumta avārijas stāvokļa novēršana	1460,-
Zvejnieku – zemnieku sētas "Jūrmalnieki" laidara jumta avārijas stāvokļa novēršana, organizējot atvērto darbnīcu darbu gaitā	9000,-
Padures muižas ieejas terases velvju saglabāšana	10 000,-
Kuldīgas pilsdzirnavu ar iekārtu ēkas (lit. 001) mūra fasādes daļas restaurācija	6500,-
Kuldīgas Sv. Annas luterāņu baznīcas zvanu torņa projektēšanas dokumentācijas izstrāde	7000,-
Apriķu muižas dzīvojamās ēkas torņa pārseguma izolācijas remonts	6500,-
Gaiķu luterāņu baznīcas torņa jumta renovācija, daļēja koka konstrukciju nomaiņa	9000,-
Aizputes Sv. Jāņa luterāņu baznīcas zvanu torņa atjaunošana	5981,92
Popes muižas pārvaldnieka mājas konservācijas procesa daļas īstenošana	12 441,-
Popes Medību pils ēkas apsekošana, izvērtēšana, analīze un priekšlikumu sagatavošana	5000,-
Latgales reģions	
Indricas katoļu baznīcas gleznas "Kristus kristīšana" restaurācija	5000,-
Bērzgales katoļu baznīcas glābšana un mitruma novēršana	3200,-
Ciblas (Djatlovkas) senkapu postījumu sakopšana	4000,-
Stiglovas katoļu baznīcas gleznas "Karmelas Dievmāte" restaurācija	5500,-

Jaundomes muižas dzīvojamās ēkas fasādes dekoratīvās apdares restaurācija	3000,-
Savelinku katoļu kapu kapličas arhitektoniski mākslinieciskās inventarizācijas (AMI), tehniskās apsekošanas atzinuma un jumta atjaunošanas / restaurācijas būvprojekta izstrāde	4000,-
Krāslavas katoļu baznīcas sakristejas logu un durvju restaurācija	15 000,-
Kapa pieminekļa Sivicku ģimenei restaurācija	12 000,-
Viļakas katoļu baznīcas jumta restaurācijas dokumentācijas izstrāde	10 000,-
Sarkanu katoļu baznīcas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija un tehniskā stāvokļa apsekošana	4400,-
Karaulovu kapličas marmora piemiņas sienas virsmas attīrīšana, zuduma vietu pielabošana, salauzto bloku līmēšana, sienas arkas zudušo daļu rekonstrukcija, arkas virsmas pulēšana	8000,-
Feimaņu katoļu baznīcas ziemeļu fasādes ieejas durvju restaurācija	1200,-
Elernes (Elkšņu) katoļu baznīcas sienu un griestu apdares arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija	2000,-
Tilžas katoļu baznīcas dienvidu fasādes logu konstrukciju restaurācija	6800,-
Baltinavas katoļu baznīcas kora daļas telpas bojātā apmetuma un krāsojuma atjaunošana	11 000,-
Kapa pieminekļa H. G. Nīmanim restaurācija	2000,-
Daugavpils skrošu rūpnīcas logu inventarizācijas un vēsturisko logu saglabāšanas risinājuma izstrāde	1400,-
Preiļu muižas apbūves vārtu stabu restaurācija	8000,-
Rēzeknes luterāņu baznīcas sakristejas jumta un pārseguma atjaunošana un durvju izpēte	5611,-
Rīgas reģions	
Rīgas Brāļu kapu ansambļa noslēdzošās sienas, altāra atbalsta sienas, kapu lauka skulptūru grupas restaurācija	36 000,-
Salaspils koncentrācijas nometnes vietas memoriāla restaurācija	36 000,-
Doles Ķekavas luterāņu baznīcas altāra restaurācija	5000,-
Lēdurgas luterāņu baznīcas gleznas "Kristus pie krusta" restaurācija	6000,-
Limbažu luterāņu baznīcas draudzes telpas grīdas glābšana	11 000,-
Doles muižas kungu mājas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija un tehniskā stāvokļa novērtēšana	1800,-
Reformātu baznīcas un dzīvojamo ēku kompleksa projektēšanas darbi fasādes atjaunošanai	3000,-
Baltezera (Ādažu) luterāņu baznīcas torņa gaiļa restaurācija	10 000,-
Bīriņu muižas kapeņu esošās velves atrākšana, nostiprināšana, uzbēruma atjaunošana	10 000,-
Durbes muižas kalpu mājas pārseguma un jumta glābšanas darbu 3. posms	10 000,-
Alojas luterāņu baznīcas neatliekama torņa jumta seguma glābšana	20 000,-
Jaunpils pils jumta konstrukciju izpēte un tehniskā slēdziena sagatavošana	7000,-
Kandavas mācītājmuižas dzīvojamās ēkas pagaidu jumta seguma ieklāšana	10 000,-

Vidzemes reģions	
Cesvaines pils viesu uzgaidāmās telpas griestu konservācija un restaurācija	12 000,-
Dzērbenes luterāņu baznīcas torņa fasādes logu atjaunošana	4000,-
Smiltenes luterāņu baznīcas zvanu torņa jumta seguma restaurācija	20 000,-
Sienu gleznojumu Oleru muižā konservācija	1700,-
Ērmaņu muižas kungu mājas lietus ūdens noteku izveidošana	4000,-
Rakstnieka R. Blaumaņa dzīves vietas zirgu staļļa niedru jumta atjaunošana	10 000,-
Āraišu pilsdrupu nesošo konstrukciju konservācija	12 000,-
Raunas viduslaiku pilsdrupu konventa ēkas pagalma dienvidu sienas fragmentu konservācija	15 000,-
Cēsu viduslaiku pils rietumu korpusa fragmentu konservācija	15 000,-
Ziemera muižas kungu mājas galvenās fasādes jumta, dzegas, četru barokālo jumta logu izbūvju atjaunošana un jumta nesošo konstrukciju remontdarbi	10 000,-
Krāsns Trikātas luterāņu baznīcā restaurācija	5000,-
Smiltenes luterāņu baznīcas fasādes lielo durvju restaurācija pēc ugunsgrēka	7000,-
Palsmanes luterāņu baznīcas torņa pamatu pastiprināšana	20 000,-
Valtenberģu muižas parka terašu atjaunošanai nepieciešamās ģeotehniskās izpētes veikšana, ēkas konstruktīvās ietekmes noteikšanai	4000,-
Ungurmuižas muižnieka dzīvojamās ēkas dārza puses terases un kolonnu apakšējo balstu atjaunošana	3000,-
Burtnieku luterāņu baznīcas grīdas seguma remonts	10 000,-
Lielstraupes zvanu torņa tehniskā apsekošana un zvanu torņa atjaunošanas projekta izstrāde	3940,-
Rakstnieku R. un M. Kaudzīšu dzīves un darba vietas "Māja" un "Klēts" materiālu iegāde jumta seguma nomaiņai	10 000,-
Zemgales reģions	
Bauskas Sv. Gara luterāņu baznīcas altāra retabla restaurācija	3000,-
Zaļenieku pils telpas Nr. 243 trīs logu restaurācija	14 500,-
Gostiņu luterāņu baznīcas jumta restaurācija	13 000,-
Lielvircavas luterāņu baznīcas ārējās zibensaizsardzības sistēmas ierīkošana	1500,-
Vārtu un ieejas tiltiņa ar dekoratīvām skulptūrām Elejas muižā arhitektoniski mākslinieciskā izpēte un restaurācijas risinājumu izstrāde	5000,-
Svētes muižas pils konservācijas dokumentācijas izstrāde	9000,-
Bauskas pilsdrupu ar parku ziemeļu sienas sektora konservācija	12 000,-
Aizkraukles luterāņu baznīcas fasāžu arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija	1500,-
Ģintermuižas, vēlāk slimnīcas apbūves muzeja ēkas ieejas koka durvju restaurācija	2400,-
Lielvircavas luterāņu baznīcas altāra apvidus grīdas remonts	2000,-
Uniātu baznīcas vēsturiskā balkona atjaunošana	6500,-
Epitāfijas Sesavas luterāņu baznīcā restaurācija	1700,-
Mežmuižas luterāņu baznīcas torņa konstrukciju remontdarbu (protezēšanas) veikšana	5000,-
Dzīvojamās ēkas Jelgavā, Uzvaras ielā 49 arhitektoniskās izpētes veikšana	3000,-

Abgunstes muižas apbūves ēkas jumta seguma tīrīšana, krāsošana un dūmvadu galu remonts	24 000,-
Codes luterāņu baznīcas altāra pirmsrestaurācijas izpēte un retabla tehniskā stāvokļa novērtēšana	1500,-
Gostiņu luterāņu baznīcas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija	3500,-
LR Saeimas piešķirtais mērķfinansējums kultūras pieminekļu atjaunošanai	
Doma baznīcas un klostera ansambļa atjaunošana	450 000,-
Sv. Jēkaba katoļu baznīcas ar ēku kompleksu jumta konstrukciju un seguma atjaunošana	1 000 000,-
Aglonas katoļu bazilikas un klostera apbūves atjaunošana un pieejamības uzlabošana	500 000,-
Līvu tautas nama jumta konstrukciju un pārseguma atjaunošana, bēniņu pārseguma atjaunošana, ārsienu un 2. stāva griestu apdare, apmetuma no cokola likvidēšana	100 000,-
Rīgas Latviešu biedrības nama “B” un “D” korpusa jumta un bojāto notekcauruļu atjaunošana	1200,-
Rīgas Brāļu kapu ansambļa centrālo ieejas vārtu zvana atjaunošana	4600,-
Sv. Jēkaba katoļu baznīcas ar ēku kompleksu arheoloģiskās izpētes veikšana un torņa iekštelpu atjaunošana	165 401,-
Dārzu un parku arhitektūras ansambļa “Lielie kapi” ar memoriālajām celtnēm restaurācija, objektu 3D skenēšana un atsevišķu teritoriju ģeofizikāla apsekošana	100 000,-
Doma baznīcas pamatu un pamatnes ekspertīzes darbu un ar to saistītā aprīkojuma iegāde	948 544,-

SAKRĀLĀ MANTOJUMA PROGRAMMAS FINANSĒJUMA IZLIETOJUMS

2017. gadā pieņemts Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likums ar mērķi nodrošināt valsts aizsargājamu kultūras pieminekļu statusā esošu kulta celtnu, tajā skaitā Latvijas dievnamu, un reliģisko rituālu priekšmetu, kā nacionāli nozīmīgas kultūras mantojuma daļas saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Sakrālā mantojuma finansēšanas programmā 2018. gadā ir atbalstīta 28 objektu izpēte, atjaunošana dokumentācijas izstrāde, konservācija, restaurācija un atjaunošana 1 miliona eiro apmērā. Lielākās summas piešķirtas baznīcu jumtu atjaunošanai – Līksnas un Liepājas Sv. Jāzepa katoļu, Liepājas Lutera, Pļaviņu luterāņu un Liepājas Sv. Trīsvienības pareizticīgo baznīcām.

Sakrālā mantojuma programma 2018. gadam:

Objekts	Piešķirtais finansējums
Alūksnes luterāņu baznīcas jumta konstrukciju un seguma tehniskā apsekošana un atjaunošanas projekta izstrāde	10 000,-
Anglikāņu baznīcas izpēte un atjaunošanas projekta izstrāde	10 000,-
Daugavpils Sv. Borisa un Gļeba pareizticīgo baznīcas fasāžu krāsojuma izpēte un atjaunošanas metodikas izstrāde	3000,-
Ežu (Māļu) pareizticīgo baznīcas restaurācijas projektēšana un restaurācija	50 000,-
Krāslavas katoļu baznīcas krāsns restaurācijai	11 500,-
Krustpils luterāņu baznīcas AMI un jumta konstrukciju atjaunošanas projektēšana	8000,-
Landskoronas katoļu baznīcas ziemeļu fasādes un parapeta glābšana	33 900,-
Liepājas Lutera luterāņu baznīcas jumta remonts	109 000,-
Liepājas Sv. Jāzepa katoļu baznīcas jumta remonts	58 300,-
Liepājas Sv. Trīsvienības pareizticīgo baznīcas jumta ieseguma nomaiņa	70 000,-
Līksnas katoļu baznīcas jumta atjaunošana	100 000,-
Matīšu luterāņu baznīcas torņa restaurācijas tehniskā projekta izstrāde	8349,-
Nagļu katoļu baznīcas jumta remontam	15 000,-
Opekalna luterāņu baznīcas torņa un galerijas restaurācijas tehniskā projekta izstrāde	10 000,-
Piņķu luterāņu baznīcas jumta seguma atjaunošana, izmantojot oriģinālam atbilstošu materiālu	70 000,-
Pļaviņu luterāņu baznīcas jumta konstrukciju atjaunošana	122 000,-
Popes luterāņu baznīcas torņa atjaunošanas tehniskā projekta izstrāde	10 000,-
Rendas luterāņu baznīcas jumta seguma un jumta konstrukciju atjaunošana	35 000,-
Rikavas katoļu baznīcas fasādes remonts	5000,-
Rīgas Sāpju Dievmātes katoļu baznīcas logu restaurācija, jumta remonts un ģeotehniskā izpēte	50 000,-
Rīgas Sv. Alberta katoļu baznīcas logu atjaunošana	10 000,-
Rīgas Sv. Franciska katoļu baznīcas arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija	4140,-
Rucavas luterāņu baznīcas jumta seguma nomaiņa	34 000,-
Rūjienas luterāņu baznīcas jumta atjaunošana	50 000,-
Ventspils pareizticīgo baznīcas fasādes atjaunošana	8 8160,-
Viļakas katoļu baznīcas vitrāžas restaurācija	16 000,-
Vitrāžas "Kristus debesbraukšana" neatliekama konservācija Liepājas pareizticīgo baznīcā	3000,-
Vīksnas pareizticīgo baznīcas atjaunošanas projekta dokumentācijas izstrāde	4000,-
Pļaviņu luterāņu baznīcas jumta konstrukciju atjaunošana	1651,-

INFORMĀCIJA PAR PAKALPOJUMIEM

1. Objekta atbilstības valsts aizsargājama kultūras pieminekļa statusam noteikšana;
2. Informācijas sniegšana par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem;
3. Atļauja izpētes darbiem;
4. Teritorijas attīstības plānošanas dokumentu un zemes ierīcības projektu atbilstības kultūras pieminekļu aizsardzības prasībām novērtējums;
5. Nosacījumi - kultūras pieminekļu aizsardzības prasības kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidošanai (uzziņa);
6. Saskaņojums ar kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu pārveidojumiem saistītai dokumentācijai;
7. Atļauja saimnieciskās darbības veikšanai kultūras pieminekļī un tā aizsardzības zonā (kultūras pieminekļa un tā vides pārveidojumiem);
8. Atzinums par veikto darbu atbilstību Pārvaldē saskaņotam projektam vai Pārvaldes izsniegtai darbu atļaujai;
9. Atzinums par kultūras pieminekļa saglabāšanu un izmantošanu atbilstoši kultūras pieminekļu aizsardzību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām;
10. Kultūrvēsturiskās vērtības līmeņa noteikšana ēkām (būvēm un to atsevišķiem elementiem) Rīgas vēsturiskajā centrā un tā aizsardzības zonā;
11. Kultūras pieminekļa kultūrvēsturiskās vērtības noteikšana, lai noteiktu atlīdzību par kaitējumu, kas tam nodarīts;
12. Finanšu līdzekļu piešķiršana kultūras pieminekļu izpētei un publiski pieejamu valsts nozīmes kultūras pieminekļu konservācijai un restaurācijai;
13. Atļauja kultūras pieminekļa, tajā skaitā valstij piederošas senlietas, pagaidu izvešanai un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgai izvešanai un pagaidu izvešanai no Latvijas;
14. Nelikumīgi izvesto kultūras priekšmetu atdošanas procedūras organizēšana;
15. Lēmums par pirmpirkuma tiesību izmantošanu uz valsts nozīmes kultūras pieminekli;
16. Restaurācijas kvalifikācijas novērtēšana;
17. Konsultācijas kultūras pieminekļu aizsardzības jautājumos.

MAKSAS PAKALPOJUMI

1. Saskaņā ar Ministru kabineta 2016. gada 1. novembra noteikumiem Nr. 708 „Noteikumi par valsts nodevu par kultūras pieminekļu, tajā skaitā valstij piederošo senlietu, pagaidu izvešanu un mākslas un antikvāro priekšmetu pilnīgu izvešanu un pagaidu izvešanu no Latvijas”, Pārvalde izsniedz atļaujas kultūras priekšmeta izvešanai no Latvijas Republikas;
2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 22. augusta noteikumiem Nr. 488 „Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas publisko maksas pakalpojumu cenrādis”, Pārvalde sniedz šādus maksas pakalpojumus:
  - izziņa par to, ka mākslas vai antikvārais priekšmets neietilpst tajā mākslas un antikvāro priekšmetu kategorijā, kuru izvešanai vai pagaidu izvešanai no Latvijas Republikas ir nepieciešama Pārvaldes atļauja;
  - eksperta vizīte un kultūras priekšmeta apskate tā atrašanās vietā ārpus Pārvaldes telpām;
  - Pārvaldes arhīva dokumenta elektrogrāfiskās kopijas izgatavošana (kopēšana);
  - Pārvaldes arhīva dokumenta digitālās kopijas izgatavošana (skenēšana).

PASĀKUMI, KAS VEIKTI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANAI

- Lai sekmētu Pārvaldes funkciju efektīvāku īstenošanu, veikta Pārvaldes ierēdņu darbības un tās rezultātu novērtēšana.
- Pārvaldes apmeklētāju ērtībai Pils ielā 20 darbojas Klientu apkalpošanas centrs.
- Lai pieņemtu objektīvu lēmumu, nozīmīgākajos kultūras pieminekļu pārveidošanas gadījumos rīkotas profesionāļu diskusijas, iesaistot arī sabiedriskās organizācijas.

PERSONĀLS

	01.2018.	12.2018.
Strādājošo skaits	96	96
Valsts ierēdņi	37	37
Darbinieki	59	59

IZGLĪTĪBA

Augstākā	81
t.sk. doktora grāds	4
Nepabeigta augstākā	2
Vidējā speciālā	12
Vidējā	1

PERSONĀLA MAINĪBA

2018. gadā no darba Pārvaldē atlaisti 8 darbinieki, savukārt darbā pieņemti 7 darbinieki.

Personu skaits, ar ko pārtrauktas darba attiecības	8
t.sk. ierēdņi	2
t.sk. darbinieki	6

SADALĪJUMS PA VECUMA UN DZIMUMA GRUPĀM:

Vecums	Sievietes	Vīrieši
20 – 29	8	2
30 – 39	15	4
40 – 49	16	3
50 – 59	16	7
60 – 69	14	8
70 gadi un vairāk	2	1
Kopā	71	25

Vidējais Pārvaldē strādājošo vecums – 46.54 gadi.

PERSONĀLA KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANAS PASĀKUMI

Pārvaldes darbinieki turpina mācības augstākajās izglītības iestādēs.

2018. gadā Pārvaldes nodarbināto profesionalitātes celšanas pasākumi un īstenotās mācības:

- Pamatkurss “Konsultē vispirms” principa uzraudzībā un kontrolē ieviešana un uzraudzība;
- Treniņš – pamatkurss “Efektīva komunikācija lēmuma pieņemšanai darbā ar klientu uzraudzībā un kontrolē”;
- Master Training mācības – treniņš “Efektīva komunikācija”;
- Korupcijas un interešu konflikta risku novēršana;
- Efektīvas iekšējās pretkorupcijas kontroles sistēmas izveide un nodrošināšana;
- Interešu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika;
- Starptautisks mācību un pieredzes apmaiņas seminārs par ēnu ekonomikas mazināšanu kultūras īpašuma aprites jomā;
- Personas datu aizsardzība;
- Ierobežotas pieejamības informācija, tās aizsardzība;
- Stresa un konfliktsituāciju risināšana darbā ar klientu;
- Prakses aktualitātes publisko iepirkumu strīdos;
- Franču valoda starptautiskajās attiecībās C1.

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

KULTŪRAS MANTOJUMA POPULARIZĒŠANA: DISKUSIJAS, SEMINĀRI, KONFERENCES, SADARBĪBA AR NEVALSTISKO SEKTORU

Eiropas Kultūras mantojuma gads un 30 gadi kopš Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes izveidošanas rosināja aktivitātes, kas būtiski stiprināja kultūras mantojuma vērtības izpratni sabiedrībā.

Svinot Latvijas valsts simtgadi, Eiropas kultūras mantojuma dienu tēmu Pārvalde veltīja Latvijas valsts izveidošana un attīstībai, sagatavojot un publicējot tradicionālo izdevumu, kurā iekļāva 100+1 valstiski nozīmīgu objektu, kā arī organizējot minēto objektu apmeklējumus.

Atzīmējot Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes, kas iepriekš bija zināma kā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, trīsdesmit gadu darbu, tika sagatavota izstāde "Inspekcija".

Nolūkā popularizēt restaurācijas labās prakses piemērus, sagatavots ikgadējais izdevums par restaurētajiem kultūras pieminekļiem.

Pārvalde sagatavoja un publicēja īpašu izdevumu bērniem "Arheoloģija".

Pārvaldes interneta vietnē tika publicēta interaktīva karte "Pirmā pasaules kara un Latvijas Brīvības cīņu apbedījumi un piemiņas zīmes".

Kopš 2018. gada Pārvaldes interneta vietnē brīvi pieejami visi Pārvaldes sagatavotie izdevumi un publikācijas.

Pārvalde iesaistījās Latvijas Lauku tūrisma asociācijas "Lauku ceļotājs" projektā "Latviskais mantojums", piedalījās nodibinājuma "Rietumu Bankas labdarības fonds" projektu konkursa „Sakrālās arhitektūras un mākslas mantojuma saglabāšana” pieteikumu izvērtēšanā.

Uzturēts Pārvaldes konts sociālajā saziņas tīklā: www.twitter.com/Mantojums; www.Facebook.com/mantojums; www.instagram.com/mantojums.

Pārvaldes lēmumu pieņemšanā ir iesaistīti arī nozares profesionālo organizāciju pārstāvji, zinātnes un augstāko mācību iestāžu pārstāvji, kuri darbojas Pārvaldes ekspertu padomēs, pie tam darbs ekspertu padomēs tiek veikts bez atlīdzības.

Pārvalde augstu novērtē sabiedrības pieaugošo interesi un iesaistīšanos, ziņojot gan par aizdomīgām aktivitātēm pilskalnu tuvumā, kultūras priekšmetu tirdzniecībā, gan par atsevišķiem gadījumiem, kad sabiedrības ieskatā kultūras mantojums netiek saglabāts kvalitatīvi vai tiek apdraudēts.

EIROPAS KULTŪRAS MANTOJUMA DIENAS

Eiropas kultūras mantojuma dienas (Mantojums dienas) ir starptautisks pasākums, ko starptautiskā līmenī koordinē Eiropas Padome un Eiropas Komisija. Tās kopš 1984. gada notiek ik gadu nu jau 50 Eiropas valstīs. Mantojuma dienas Latvijā koordinē Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, pateicoties Valsts kultūrkapitāla fonda finansiālam atbalstam. Pasākumus mantojuma dienu objektos rīko pašvaldības un objektu īpašnieki.

Eiropas kultūras mantojuma dienu pasākumu programmas ietvaros 65 vietās notika bezmaksas pasākumi. Sagatavots un izdots Eiropas kultūras mantojuma dienu tēmai – Latvijas valsts izveidošanai un attīstībai veltīts izdevums. Pasākumu programma piedāvāja ekskursijas (piemēram, "Latvijas iecerēšana" pa Valkas un Valgas pilsētām prezentācijas), radošās darbnīcas (piemēram, aušanas darbnīcas Kārļa Ulmaņa dzimta mājās "Pikšas"), orientēšanās (piemēram, foto orientēšanās pa Kalpaka bataljona

pēdām), spēles (piemēram, erudīcijas spēle vidusskolas skolēniem “Kārlis Skalbe un Latvija”), lekcijas (“Koksnes izmantošana modernā arhitektūrā” AS “Latvijas valsts meži” Ziemeļkurzemes reģiona klientu centrā), koncertus (kā Dziesmu dienu Dikļos), teatralizētus priekšnesumus (Sakstagala pagasta teātra draugu kopas iepazīstinās ar F. Trasuna runu fragmentiem Tautas padomē). Pasākumu norises nodrošināšanai sagatavotas ekskursijas, prezentācijas, referāti, planšetes, izstādes un izglītojošas spēles.

Pateicoties Eiropas Padomes iniciatīvai Eiropas kultūras mantojuma dienu iniciatīva papildināta ar trīs aktivitātēm: konkursu bērniem “Eiropas kultūras mantojuma radītāji”; iespēju Eiropas kultūras mantojuma dienu rīkotājiem pretendēt uz grantu sava Eiropas stāsta attīstīšanai un grantu konkursu pārrobežu projektiem. Diviem no konkursa “Eiropas kultūras mantojuma radītāji” uzvarētājiem no Latvijas ar pavadošo personu bija iespēja apmeklēt Eiropas Komisijas rīkotu pasākumu Strasbūrā, savukārt pārrobežu sadarbības projektu ietvaros ar Eiropas Komisijas un Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu tika sarīkots semināru cikls un sagatavota publikācija "Apcieņojot kaimiņus.

LATVIJAS ARHITEKTŪRAS MUZEJS

Pārskata gada laikā saņemts un muzeja pamatkrājumā iekļauts 701 priekšmets.
Finansiāli novērtēts 701 muzeja krājuma priekšmets.
Restaurēti un konservēti 3 muzeja krājuma priekšmeti.
Izstādēs eksponēti 15 muzeja krājuma priekšmeti.
Eksponēšanai citās institūcijās deponēti 10 krājuma priekšmeti.
Publicētas 24 muzeja darbinieku sagatavotas pētnieciskas publikācijas.
Muzeja darbinieki vadījuši 18 ekskursijas, muzeja apmeklētājiem sniegtas 34 konsultācijas.
Muzejs apmeklētājiem bija atvērts 251 dienu, 1960 stundas.
Muzeju apmeklējuši 7600 apmeklētāji.

Muzejā notikušas 6 izstādes, no tām 5 atklātas pārskata periodā:

“3 no 11” (07.12.2017 – 05.01.2018);
“200 metru virs mantojuma” (11.01.2018 – 23.02.2018);
“Bauhaus un internacionālā stila ēkas Telavivā: uzturēšana un atjaunošana” (01.03.2018 – 13.04.2018);
“Edgars un Aina Šēnbergi. Modernisti” (18.04.2018 – 15.06.2018);
Izstāžu cikla “Rīga, kuras nav. Kartes un plāni” ceturrtā izstāde “Rīga. Galvenā iela” (20.06.2018 – 21.09.2018);
“Inspekcija” (01.11.2018 – 09.02.2019).

Ārpus muzeja atklātas 2 ceļojošas izstādes:

“Edgars un Aina Šēnbergi. Modernisti” Bauskas pils muzejā (20.06.2018 – 05.11.2018);
“Johanam Danielam Felsko – 200 gadi: Pirmā Rīgas pilsētas arhitekta projekti” Rīgas 2. Valsts ģimnāzijā (06.02.2018 – 28.02.2018).

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde īsteno veiksmīgu starptautisko sadarbību, nodrošinot pārstāvēniecību visās nozīmīgākajās kultūras mantojuma starptautiskās sadarbības platformās, kā arī veidojot sadarbības projektus ar konkrētām valstīm. Pārvaldes starptautiskās sadarbības aktivitāti nosaka mērķis dot ieguldījumu Latvijas un citu valstu kultūras mantojuma saglabāšanā un aizsardzībā, tai skaitā kultūras daudzveidības aizsardzībā. Pārvalde uzskata, ka starptautiskajai sadarbībai jābūt pastāvīgam, abpusējam mācību procesam, no kura ieguvēji ir visas iesaistītās personas, bet rezultāti – ilgtermiņa.

Pārvaldes starptautiskās sadarbības dienas kārtību 2018. gadā noteica divas prioritātes – Eiropas Kultūras mantojuma gads un Latvijas prezidentūra Baltijas jūras valstu padomē.

Lai mudinātu sabiedrību vairāk atklāt un izbaudīt Eiropas kultūras mantojumu, kā arī meklētu labākos veidus, kā kultūras mantojumu aizsargāt, izbaudīt un popularizēt, Eiropas Komisija 2018. gadu pasludināja par Eiropas Kultūras mantojuma gadu, kura koordinēšanu nacionālajā līmenī nodrošināja Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.

Eiropas Kultūras mantojuma gads Latvijā iezīmējas ar aptuveni 150 tam īpaši veltītiem notikumiem, kuros piedalījās ap 80 tūkstoši dalībnieku. 60 notikumi ieguva īpašo Mantojuma gada logotipu un tika iekļauti Mantojuma gada oficiālo notikumu kalendārā. Atbilstoši Mantojuma gada formulētajai kultūras mantojuma definīcijai arī notikumi aptvēra visplašākos kultūras mantojuma aspektus.

Mantojuma gads iedvesmoja Latviju izvērtēt nepieciešamību un pieņemt konceptuālu lēmumu pievienoties Eiropas Padomes paplašinātajam nolīgumam par Eiropas Kultūras ceļiem, tādējādi iesaistoties nozīmīgā Eiropas iniciatīvā, kas izteiksmīgi raksturo kultūras mantojuma starpdisciplināro dimensiju – kultūra, ekonomika, tūrisms, reģionu attīstība un sadarbība Kultūras ceļu projektos ir savstarpēji cieši saistīti.

Pārvalde ar gandarījumu atzīst, ka 2015. gadā Latvijas prezidentūras ES Padomē laikā uzsāktā diskusija par **kvalitātes principiem kultūras mantojumā** guva nozīmīgu ievērību kā viena no Eiropas Komisijas Eiropas Kultūras mantojuma gada iniciatīvām, izstrādājot īpašus kvalitātes principus Eiropas Savienības finansētiem projektiem, kas skar kultūras mantojumu, šajā darbā aicinot iesaistīties arī Pārvaldes ekspertus.

Latvija kopā ar Lietuvu un Igauniju realizēja starptautisku projektu “Apciemojot kaimiņus”, publicējot kopīgu izdevumu par trīs valstu 100 nozīmīgākajiem kultūras pieminekļiem, kā arī sarīkojot triju valstu mantojuma institūciju ekspertu ceļojošu semināru (katrā valstī viens seminārs par konkrētu tēmu), dodot iespēju satīties nozares ekspertiem ar vietējiem kultūras pieminekļu saimniekiem un ieinteresētajām

personām, apmainīties labās prakses piemēriem, kā arī meklēt risinājumus līdzīgajām problēmām.

Novērtējot Pārvaldes aktivitātes un paveikto gan nacionāli, gan starptautiski, kā vienu no Latvijas prezidentūras Baltijas jūras valstu padomē prioritātēm Ārlietu ministrija izvēlējās dialogu kultūras mantojumā. Pirmo reizi Baltijas jūras valstu padomes vēsture kultūras mantojumam pievērsta tik liela vērība. Prioritāti “Dialogs” lielākoties īstenoja Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, prezidējot Baltijas jūras valstu kultūras mantojuma komitejā.

Latvijas prezidentūras laikā tika stiprināta Baltijas jūras valstu kultūras mantojuma komitejas sadarbība ar Baltijas jūras valstu padomes sekretariātu, parakstot saprašanās memorandu, tā veicinot ciešāku sadarbību, savstarpēju izpratni un informācijas apmaiņu ar kultūras mantojumu saistītos jautājumos. Vienlaikus tika mainīta komitejas finansēšanas sistēma, padarot to dalībvalstīm draudzīgāku un panākot katras dalībvalsts lielāku ieguvumu no šīs sadarbības.

Sekojoš Baltijas jūras valstu padomes vispārējiem reformu plāniem, Pārvalde arī Baltijas jūras kultūras mantojuma komitejā rosināja diskusiju par proaktīvas, praktiskas sadarbības attīstību, kas sniedz pievienoto vērtību.

Lai sabiedrības straujās attīstības laikā censtos prognozēt un mudināt nenokavēt nepieciešamās pārmaiņas, kas vistiešāk var ietekmēt kultūras mantojuma saglabāšanas darba kvalitāti, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde 2018. gada 4.oktobrī rīkoja konferenci “Kultūras mantojuma aizsardzība nākotnei”, kuras dalībnieki (11 valstu pārstāvji) pieņēma kopīgu rezolūciju. Tajā aicināts pievērst vēl lielāku uzmanību kultūras mantojuma starpdisciplinārajai dimensijai, stiprināt sabiedrības atbildības sajūtu, vairāk stāstīt iedvesmojošus veiksmes stāstus, spert aktīvus nākamos soļus, lai praksē iedzīvinātu pieņemto Davosas deklarāciju, kā arī mantojuma nozarei pielāgoties sabiedrības pārmaiņām un vajadzībām, atbildīgajām institūcijām strādājot ar vērtību saglabājošu, cilvēka dzīves kvalitāti veicinošu un izsvērti radošu pieeju.

Pārvalde pārstāv Latviju šādos starptautiskos sadarbības tīklos:

- Eiropas Kultūras mantojuma direktoru forums
- ICCROM
- Eiropas Savienības kultūras mantojuma ekspertu darba grupa “Eiropas Savienība un kultūras mantojums”;
- Baltijas jūras valstu kultūras mantojuma komiteja un tās darba grupa;
- Eiropas kultūras mantojuma dienu koordinātoru tīkls;
- Eiropas Mantojuma zīmes koordinātoru sadarbības tīkls;
- Eiropas Padomes kultūras mantojumu politiku sadarbības tīkls **HEREIN**;

- Eiropas Arheologu konsīlijs;
- Eiropas zinātniskās pētniecības kopējās programmēšanas iniciatīva “Kultūras mantojums”;
- Eiropas Komisijas ekspertu darba grupa nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanai;
- Eiropas Komisijas Iekšējā tirgus, rūpniecības, uzņēmējdarbības un industriju Ģenerāldirektorāta dalība Kultūras priekšmetu ekspertu grupa;
- Starptautiskās Holokausta piemiņas alianses Muzeju un memoriālu darba grupa;
- Baltijas kultūras mantojuma komiteja.

2019. GADA PRIORITĀTES

- Turpināt kultūras pieminekļu aizsardzības darba pārkārtošanu, koncentrēt uzmanību nozīmīgākā kultūras mantojuma saglabāšanai, kā arī padomiem un konsultācijām.
- Virzīt priekšlikumus izmaiņām Ministru kabineta noteikumos Nr. 474 “Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu”.
- Pievienoties Eiropas Padomes paplašinātajam daļējam nolīgumam par Eiropas Kultūras ceļiem.
- Latvijas prezidentūras Baltijas jūras valstu padomē ietvaros turpināt prezidentūru Baltijas reģiona kultūras mantojuma komitejā.
- 2019. gadā veltīt īpašu uzmanību:
  - Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta pārkārtošanai;
  - mākslas un antikvāro priekšmetu aprites jautājumu sakārtošanai;
  - apdraudētā stāvoklī esošu kultūras pieminekļu neatliekamai glābšanas pasākumiem;
  - sarīkot Eiropas kultūras mantojuma dienas, tās veltot restaurācijas nozares sasniegumiem;
  - mūsdienu tehnoloģiju lietošanai kultūras mantojuma izpētē un uzmērīšanā;
  - cīņai pret arheoloģisko senvietu postīšanu;
  - starptautiskā finansējuma ietvaros veiktās kultūras pieminekļu atjaunošanas uzraudzības nodrošināšanai;
  - speciālistu kvalifikācijai un konsultatīvu, labas prakses pieminekļu kopšanas un restaurācijas metodikas materiālu izdošanai. Ēku kompleksu M. Pils ielā 17, 19, 21 un Pils ielā 20, 22 veidot par materiālā kultūras mantojuma kompetenču centru;
  - informācijas sistēmas “MANTOJUMS” pilnveidošanai un Pieminekļu dokumentācijas centra dokumentu par valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem digitalizācijas pabeigšanai Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa „Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību” 2.2.1.2. pasākuma „Kultūras mantojuma digitalizācija” ietvaros.